Handelsman, Marceli

Przywilej piotrkowski 1388 r. : szkic historyczno-prawny : (dodatek)

Przegląd Historyczny 4/3, 349-362

1907

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

MUZEUM HISTORII POLSKI

Przywilej piotrkowski
1388 r.
Szkic historyczno-prawny.

DODATEK

Dla uzupełnienia szkicu, a właściwie dla unaocznienia materjału źródłowego, uważamy za konieczne zestawić synoptycznie wszystkie teksty. W tym celu w pierwszej rubryce umieszczamy Cz. I podług wydania Codex. epistol., w rubryce drugiej — kładziemy pochodne i pierwotne w stosunku do niego teksty — a więc D. i Dog., które podajemy tylko, jako odmianki od zasadniczego tekstu. W rubryce trzeciej mieścić się będzie AR — tekst całkowity, podany do druku według tekstu Metr. Koron. W czwartej znajduje się tekst Cz. II., w którym podkreślamy różnice w stosunku do tekstu Cz. I. W piątej rubryce podajemy odmianki tekstu S — w stosunku do Cz. II. W rubryce trzeciej zaznaczamy nadto wszelkie różnice, zachodzące w stosunku do drugiego zasadniczego tekstu (Cz. II).

Przywilej piotrkowski

I. (Cz. I).	II. (D. Dog.)
In nomine domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Revera clemencia salvatoris humani generis inbecilitati, que plerumque decursu temporis et oblivionis errore confunditur, industriosum indidit remedium, ut actus suos et signanter perpetuitatem concernentes consuevit litterarum	Dog. i D. salutaris
apicibus perhennare.	Dog. i D perhennari
Proinde nos Wladislaus dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracovie Sandomirie Syradie Lancicie Cuyavie Litwanie	Dog. i D. Lithuanieque
princeps supremus Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus quibus expedit universis presencium	Dog: brak etc. Dog. presenciumque
noticiam habituris, quod ad regnum nostrum Polonie ipsiusque incolarum statum comodosum salubrem et profectum pyo et sincere mentis	Dog. ex sincero D. pro sincere
affectu, quemadmodum ex assumpte dignitatis debito tenemur officii,	Dog. officio
sollicite aspirantes, regni nostri Polonie predicti	D. brak predicti
et eius incolarum ymmo communi bono, quod privato preferendum est in omnibus, suadente ac eciam deposcente, articulos infra scriptos, maturo super eisdem habito consilio et tractatu, volumus et decernentes promittimus firmiter et irrefragabiliter temporibus perpetuis observare ac etiam observari.	D. brak: observare ac eciam
(1) Primo quidem quod universas et singulas	D. Et primo D. singulas et universas
edes sacras seu ecclesias	Dog. seu ecclesiasticas
in omnibus earum iuribus et libertatibus, quibus temporibus dominorum predecessorum nostrorum Polonie regum fruebantur, volumus omnimode observare.	D. observari
(2) Dignitates seculares terrarum regni equo modo circa iura	D. modo certa iura sua
et consuetudines ipsarum, que et quas temporibus serenissimorum	D. brak: que et

z dnia 29-go lutego 1388-go roku.

III. (A. R.)

In nomine domini amen. *Ad perpetuam rei memoriam.* Re vera clemencia *salutaris* humani generis inbecilitati, que plerumque decursu temporis et oblivionis errore confunditur, indidit remedium, ut actus suos et signanter perpetuitatem concernentes consuevit litterarum apicibus perhennare.

Proinde nos Wladislaus dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracovie Sandomirie Syradie Lancicie Cuyavie Litwani*eque* princeps supremus, *Pomoranie* Russieque dominus et heres etc. Significamus quibus expedit universis presentibus et futuris presentium noticiam habituris, quod ad regnum nostrum Polonie ipsiusque incolarum statum comodosum *salubre et perfectum ex* sincere mentis affectu, quemadmodum ex assumpte dignitatis debito teneamur officii, sollicite aspirantes, regni nostri *predicti Polonie* et eius incolarum ymmo communi bono, quod privato preferendum est in omnibus, suadente ac eciam deposcente, articulos infra scriptos, maturo super eisdem consilio et tractatu, volumus et decernentes promittimus firmiter et irrefragabiliter *perpetuis temporibus* observare ac eciam observari.

(1) Primo quidem, quod universas edes sacras seu ecclesias in omnibus earum iuribus et libertatibus, quibus temporibus dominorum predecessorum nostrorum Polonie regum fruebantur, volumus omnimode *observare.*

(2) Dignitates seculares regni nostri Polonie predicti equo modo circa iura et consuetudines *earum iuribus et libertatibus*

IV. (Cz. II.)

In nomine domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Re vera clemencia salvatoris humani generis inbecilitati, que plerumque decursu temporis et oblivionis errore confunditur, industriosum indidit remedium, ut actus suos et signanter perpetuitatem concernentes consuevit litterarum apicibus perhennare.

Proinde nos Wladislaus dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracovie Sandomirie Syradie Lancicie Cuyavie Litwanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus quibus expedit universis presentibus et futuris presentium noticiam habituris, quod ad regnum nostrum Polonie ipsiusque incolarum statum comodosum salubrem et profectum pyo et sincere mentis affectu, quemadmodum ex assumpte dignitatis debito tenemur officii, sollicite aspirantes, regni nostri Polonie predicti et eius incolarum ymmo communi bono, quod privato preferendum est in omnibus, suadente ac eciam deposcente, articulos infra scriptos, maturo super eisdem consilio et tractatu, volumus et decernentes promittimus firmiter et irrefragabiliter temporibus perpetuis observare ac eciam observari.

(1) Primo quidem, quod universas edes sacras seu ecclesias in omnibus earum iuribus et libertatibus, quibus temporibus dominorum predecessorum nostrorum Polonie regum fruebantur, volumus omnimode conservare.

(2) Dignitates seculares terrarum regni nostri Polonie predicti equo modo circa iura et consuetudines ipsarum, quos

V. (S.)

Ad perpetuam rei memoriam

brak: industrio*sum*

Litwanieque Pomoranie

salubremque

pretacti et eius

et etiam

temporibus divorum predecessorum

que et quas

principum dominorum Kazimiri et Lodouici regum Polonie obtinebant, dimittemus persistere penitus et manere.

D. Casimiri et Ludovici

(3). Quas quidem dignitates, cum eas quoquomodo vacare contingerit, nulli extraneo terrigene, nisi nobili benemerito illius terre in qua dignitas sive honor vacaverit, terre videlicet Cracoviensis terrigene Cracoviensi, Sandomiriensis terrigene Sandomiriensi et sic de singulis terris regni nostri dabimus vel quomodolibet conferemus.

Dog. dignitates regni Polonie prefati quomodocumque vacare. Dog. i D. contigerit

D. brak: de

(4). Super quibus eciam dignitatibus secularibus et ecclesiasticis litteras expectanciales nulli persone dabimus in futurum.

Dog. vel ecclesiasticis. D. secularibus—ostatnie słowo, potym brak do § 5.

(5). Cumque per tenutarios fortaliciorum et castrorum aliene gentis et extranee nacionis regnum in se et in suis partibus crebrius periclitari contingit, pro eo et ex eo nulli ducum et de ducali genere descendenti seu extraneo cuipiam aliquod fortalicium castrum civitatem ad regendum pro tempore vel in evum obtinendum dabimus assignabimus aut quomodolibet conferemus, nec eciam aliquem talium in capitaneum aut tenutarium terre alicuius aut terrarum regni nostri predicti preficere volumus vel eciam subrogare.

Dog. se et suis
D. contigit

Dog. et civitatem

Dog. volumus et subrogare

(6). Promittimus insuper et spondemus, quod dum ad requisicionem nostram nobiles regni nostri extra metas eiusdem regni ad repellendam hostium seviciam transitum facere contigerit, ipsis satisfaccionem condignam pro captivitate ceterisque dampnis notabilibus faciemus.

Dog. i D. expellendam
Dog. seviciem

(7) Metas vero seu granicies regni Polonie predicti nobiles ab

D. sive granicies

omnibus, que et quas temporibus serenissimorum principum dominorum Kazimiri et Loduici *regni* Polonie obtinebant, *dimittimus* persistere eciam et *manere*.

(3). Quas quidem dignitates *regni Polonie prefati quomodocunque* vacare contigerit, nulli extraneo terrigene, nisi nobili benemerito illius terre, in qua dignitas sive honor vacaverit, terre videlicet Cracoviensis terrigene Cracoviensi, Sandomirensis terrigene Sandomirensi et sic de singulis terris regni nostri Polonie *supradicte quomodocunque* conferimus.

(4). Super quibus eciam dignitatibus secularibus *vel* ecclesiasticis litteras expectantiales nulli persone dabimus in futurum

(5). Cumque per tenutarios *castrorum et fortaliciorum* aliene gentis et extranee nacionis regnum in se et in suis partibus crebrius periclitari *seu periculari contingerit*, pro eo et ex eo nulli ducum et de ducali genere descendenti seu *extraneo* cuipiam aliquod castrum fortalicium et civitatem ad regendum pro tempore *et* in evum obtinendum dabimus assignabimus aut quomodolibet *conferemus nec* etiam aliquem *talium tenutarium terre* alicuius aut terrarum regni nostri *prefati* preficere volumus vel eciam surrogare.

(6). Promittimus insuper et spondemus, quod, dum ad requisicionem nostram nobiles regni nostri extra metas eiusdem regni ad repellandam (!) hostium sevitiem transitum transitum (!) facere contigerit, ipsis satisfactionem condignam pro captivitate ceterisque dampnis *notabilibus* faciemus.

(7). Methas vero seu granicies *antedicti* regni Polonie memorati

temporibus serenissimorum principum dominorum Kazimiri et Lodowici regum Polonie obtinebant, dimittemus persistere e t i a m e t p e r m a n e r e.

(3). Quas quidem dignitates, cum eas quoquomodo vacare c o n t i g e r i t, nulli extraneo terrigene, nisi nobili benemerito illius terre in qua dignitas sive honor vacaverit, terre videlicet Cracoviensis terrigene Cracoviensi, Sandomiriensis terrigene Sandomiriensi et sic de singulis terris regni nostri P o l o n i e s u p r a d i c t i dabimus vel quomodolibet c o n f e r i m u s.

(4). Super quibus eciam dignitatibus secularibus et ecclesiasticis litteras expectanciales nulli persone dabimus in futurum.

(5). Cumque per tenutarios fortaliciorum et castrorum aliene gentis et extranee nacionis regnum in se et in suis partibus crebrius periclitari contingit, pro eo et ex eo nulli ducum et de ducali genere descendenti seu c o n t r a n e o cuipiam aliquod c a s t r u m f o r t a l i c i u m e t civitatem ad regendum pro tempore vel in evum obtinendum dabimus assignabimus aut quomodolibet c o n f e r i m u s e t eciam aliquem talium in capitaneum aut tenutarium terre alicuius aut terrarum regni nostri predicti preficere volumus vel eciam subrogare.

(6). Promittimus insuper et spondemus, quod dum ad requisicionem nostram nobiles regni nostri extra metas eiusdem regni ad repellendam hostium seviciam transitum facere contigerit, ipsis satisfaccionem condignam pro captivitate ceterisque dampnis n o b i l i b u s faciemus.

(7). Metas vero seu granicies s e p e d i c t i r e g n i P o l o n i e

et manere

dignitates Polonie regni prefati quomodocunqué vacare

Polonie preno tati

conferemus

expectenciales

castrorum et fortaliciorum et extranee persone nacionis

contigerit

extraneo cuipiam

conferemus neque aliquem talium· tenutarium

nostri prenotati preficere

nostram requisicionem

repellendum

notabilibus

antedicti

insultu et incursu emulorum et hostium propriis dampnis et sumptibus tueri et defensare debent et omnimode teneantur.

(8). In casu vero, quo aliquis emulus regni nostri quocumque modo regnum ipsum intraverit et cum eodem conflictum intra metas ipsius regni terrigenas nostros facere contigerit, eisdem terrigenis pro captivitate dumtaxat, si vero extra metas id ipsum fieri contigerit, tunc et pro dampnis, si que quod absit incurrerint et pro captivitate satisfaccionem condignam impendemus.

(9). Captivos autem quoslibet, quos extra metas et intra regni predicti per nostros terrigenas capi contigerit, pro depactacione per eosdem captivos nobis facienda retinere volumus penitus et habere.

(10) Promittimus eciam, quod si tempore et necessitate urgente in spem alicuius expedicionis future hostium et emulorum insultus et hostilitates sencientes, terrigenis nostris pecunias, videlicet quinque marcas super hastam quamlibet, dare vel distribuere nos contigerit; casu vero se successu temporis offerente dum infra spacium duorum annorum post distributionem pecuniarum sic ut premittitur factam ad expedicionem non processerimus: extunc iidem terrigene ab huiusmodi pecuniis et a serviciis racione predictarum pecuniarum faciendis erunt soluti penitus et exempti.

(11). Si autem infra decursum eorundem duorum annorum ad expedicionem cum eisdem terrigenis nostris transitum faceremus et extra metas regni nostri

Dog. i D. defendere

D. si que incurrerint et pro captivitate quod absit satisfaccionem

D. aut quoslibet

D. et habenda

D. futurorum

Dog. nos contingat

Dog. i D. seu successu

Dog. fecerimus

nobiles ab incursu et insultu emulorum et hostium propriis dampnis et sumptibus tueri tueri (!) debent et omnimode *defensare*.

(8). In *causa* vero, quo aliquis emulus regni nostri quocumque modo regnum ipsum intraverit et cum eodem conflictum intra methas ipsius regni terrigenas nostros facere contigerit, eisdem terrigenis pro captivitate dumtaxat, si vero extra methas id ipsum *facere* contigerit, tunc pro dampnis *si quod absit que* incurrerint et pro captivitate satisfactionem condignam *impendemus*.

(9). Captivos *aut* quoslibet, quos extra methas et intra regni predieti per nostros terrigenas capi contigerit, *captione pro eisdem captivis* nobis facienda retinere *volumus* penitus et habere.

(10). Promittimus eciam, quod si tempore se offerente et necessitate urgente in spem alicuius expedicionis future, hostium et emulorum insultus et hostilitates *sentientes* terrigenis nostris pecunias, videlicet quinque marcas *dare super hastam* vel distribuere nos contingat; casu vero se successu temporis offerente, dum infra duorum annorum post distributionem pecuniarum predictarum ratione faciendis erunt soluti penitus et exempti [1]).

(11). Si *vero* infra decursum eorundem duorum annorum ad expedicionem cum eisdem terrigenis nostris transitum fecerimus et extra metas regni cum expedi-

m e m o r a t i nobiles a b i n c u r s u e t i n s u l t u emulorum et hostium propriis dampnis et sumptibus tueri debent et omnimode teneantur.

(8). In casu vero, quo aliquis emulus regni nostri quocumque modo regnum ipsum intraverit et cum eodem conflictum intra metas ipsius regni terrigenas nostras facere contigerit, eisdem terrigenis pro captivitate dumtaxat, si vero extra metas id ipsum fieri contigerit, tunc et pro dampnis si que quod absit incurrerint et pro captivitate satisfaccionem condignam i m p e n d i m u s.

(9). Captivos autem quoslibet, quos extra metas et intra regni predicti per nostros terrigenas capi contigerit, pro depactacione per eosdem captivos nobis facienda retinere v e l i m u s penitus et habere.

(10). Promittimis eciam, quod si tempore s e o f f e r e n t e et necessitate urgente in spem alicuius expedicionis future, hostium et emulorum insultus et hostilitates terrigenis nostris pecunias, videlicet quinque marcas super hastam quamlibet dare vel distribuere nos c o n t i n g a t; casu vero se successu temporis offerente, dum infra spacium duorum annorum post distribucionem pecuniarum sic ut premittitur factam ad expedicionem non processerimus: ex tunc iidem terrigene ab huiusmodi pecuniis et a serviciis racione predictarum pecuniarum faciendis erunt soluti penitus et exempti.

(11). Si autem infra decursum eorundem duorum annorum ad expedicionem cum eisdem terrigenis nostris transitum f e c e r i m u s et extra metas regni c u m e x-

et omni mode defensare

facere

impendemus

depactatione et

volumus

hostilitates sencientes terrigenis

earundem pecuniarum ad expedicionem cum eisdem terrigenis nostris sic ut premittitur factam non processerimus

[1]) Cały ten ustęp od predictarum jest zepsuty przez przepisywacza.

dicti processerimus, extunc predicti terrigene ab eisdem pecuniis et serviciis pretextu earundem similiter sint soluti.

(12). Absolvimus insuper et perpetuo liberamus omnes et singulos omnium nostrorum terrigenarum kmethones ab omnibus solucionibus contributionibus exaccionibus dacionibus vecturis laboribus equitaturis angariis equitaturis gravaminibus frumentorum dacionibus s e p dictis vulgariter preterquam duos grossos, quos quilibet kmetho predictorum terrigenarum de quolibet laneo possesso, scultetis servitoribus ac eciam molendinatoribus thabernatoribus et ortulanis agros non colentibus dumtaxat exceptis, singulis annis in f u t u r u m a festo sancti Michaelis archangeli usque ad diem sancti Nicolai nobis solvere sit astrictus. Ad quos quidem duos grossos alias serenissimo principi Lodovico regi Ungarie solvendos se libere submiserunt.

Dog. brak perpetuo

D. datiis

D. brak drugiego equitaturis

Dog. exaccionibus, dationibus, sep, dan vulgariter, preterquam. D. dacionibus, dictis sep, preterquam

Dog. hortos non colentibus

D. Ludovico Hungarie et Polonie regi

Dog. Hungarie et Polonie

(13). Quod si infra prefixum terminum nobis aliqua villa pecuniam huiusmodi solvere neglexerit, extunc exactor noster, quem pro tollenda eadem exacione duxerimus deputandum, in eadem villa unum bovem racione non solucionis absque spe restitucionis habebit recipiendi omnimodam facultatem. Si vero infra quindecim dies post eiusdem bovis receptionem eadem villa et quevis alia dictam pecuniam non solverit, extunc idem exactor noster duos boves consimili modo sine spe restitutionis recipiat atque tollat; penam eandem conti-

D. accione

cione processerimus, extunc predicti terrigene ab eisdem (sic ut premittitur factam ad expedicionem non processerimus extunc iidem terrigene ab huius modi) pecuniis et serviciis pretextu earundem similiter sint soluti [1].

(12). Absolvimus insuper et liberamus omnes et singulos omnium nostrorum terrigenarum cmethones ab omnibus solucionibus contribucionibus exaccionibus vecturis laboribus *et* equitaturis angariis gravaminibus frumentorum dacionibus sep *vulgariter dictis*, preterquam duos grossos, quos quilibet cmetho *terrigenarum predictorum* de quolibet laneo possesso scultetis servitoribus *et* eciam molendinatoribus thabernatoribus ortulanis *ortos* non collentibus dumtaxat exceptis, singulis annis in futurum *a* festo sancti Michaelis archangeli usque ad diem sancti Nicolai nobis solvere sit astrictus *alias serenissimo principi* d-no Loduigo regi *Vngario* solvere se libere submiserunt.

(13). Quod si *aliqua villa nobis infra prefixum terminum pecunias* huiusmodi solvere neglexerit, extune *noster exactor*, quem pro tollenda eadem exactione duxerimus deputandum, in eadem villa unum bovem racione non solucionis absque *sine* spe restitucionis habebit recipiendi omnimodam facultatem. Si vero infra quatuordecim decem (!) dies post eiusdem bovis recepcionem eadem villa et quevis alia dictam pecuniam non *solverint*, extunc *idem exactor noster* duos boves consimili modo sine spe restitucionis recipiat atque tollat; penam

p e d i c i o n e processerimus, extunc predicti terrigene ab eisdem pecuniis et a serviciis pretextu earundem similiter sint soluti.

(12). Absolvimus insuper et perpetuo liberamus omnes et singulos omnium nostrorum terrigenarum kmethones ab omnibus solucionibus contributionibus exaccionibu s v ecturis laboribus equitaturis angariis gravaminibus frumentorum d o n a c i o n i b u s sep dictis vulgariter, preterquam duos grossos, quos quilibet kmetho predictorum terrigenarum de quolibet laneo possesso, scultetis servitoribus ac eciam molendinatoribus thabernatoribus ortulanis agros non colentibus dumtaxat exceptis, singulis annis in futuru*m* *f*esto sancti Michaelis archangeli usque ad diem sancti Nicolai nobis solvere sit astrictus. Ad quos quidem duos grossos alias serenissimo principi d o m i n o Lodovico regi Ungarie s o l v e r e se libere submiserunt.

(13). Quod si infra prefixum terminum nobis aliqua villa pecuniam huiusmodi solvere neglexerit, ext*u*nc exactor noster, quem pro tollenda eadem exactione duxerimus deputandum, in eadem villa unum bovem racione non solucionis absque spe restitutionis habebit recipiendi omnimodam facultatem. Si vero infra q u a t u o r d e c i m dies post eiusdem bovis recepcionem eadem villa et quevis alia dictam pecuniam non solverit, extunc n o s t e r exato r d uos boves consimili modo sine spe restitucionis recipiat atque tollat; penam eandem conti-

liberamus perpetuo
solucionibus et ac exacionibus
wlgariter dictis
terrigenarum predictorum
a festo
submisernnt libere
Quod si aliqua villa
noster exactor
vel quevis
restitucionis habebit reci-

[1]) Tekst zepsuty od słów: sic ut; widocznie przepisywacz pomieszał części obu artykułów.

nuans duabus septimanis iterando, quousque predicta pecunia de eadem villa fuerit integraliter persoluta.

(14). Memoratus eciam exactor predictarum pecuniarum pretextu note, quod napisne dicitur, nichil exigat neque tollat.

(15). Ceterum si in aliqua terra regni nostri predicti iusticiarium aliquem communicato baronum nostrorum consilio constituere nos contingat, idem iusticiarius recipiendi quartas vel quamcunque exaccionem seu excogittatam pecuniam, que oprawne dicitur, super kmethones nullam habebit nec habeat potestatem. Idem quoque iusticiarius nullam habebit facultatem quempiam iudicandi vel sentenciandi, preterquam furem cum rebus furtivis notorie deprehensum vel in foris furem publice proclamatum et proscriptum, quem iusticie debitum exequendo pena capitis plectere valeat. Cuius furis medietatem bonorum pro se recipiat, aliam vero medictatem pro furis uxore vel ipsius pueris aut affinibus derelinquat.

(16). Preterea promittimus singulos articulos et clausulas in privilegiis serenissimorum principum dominorum Kazimiri et Lodovici regum Polonie nostrorum predecessorum contentos, presertim Polonie sepe fati et ipsius incolarum concernentes, firmiter et inviolabiter perpetuis temporibus observare.

(17). Postremo pollicemur, quod nullas staciones in villis et hereditatibus nobilium et terrigenarum nostrorum faciemus. Si vero casualiter opportunitate et necessitate nos cogente stacionem in bonis villis ac hereditatibus ali-

D. continuans duas septimanas

D. napyszne

D. brak predicti

D. baronorum

D. contigat

Dog. brak: nec habeat

Dog. Item idem iustitiarus

Dog. brak: vel sentenciandi

Dog. brak: et proscriptum

Dog. capitis punire

Dog. et aliam medietatem

Dog. relinquat

D. propterea

D. Casimiri i Ludovici

Dog. brak: et hereditatibus oraz terrigenarum

Dog. Si autem casuali opportunitate nos cogente

Dog. in villis alicuius vel

eandem continuans duabus septimanis iterando quousque predicta pecunia *fuerit persoluta integraliter*. (14). Memoratus eciam exactor predictorum *eciam* pecuniarum pretextu *voce*, quod *napiszanie* dicitur, nichil exigat *atque* tollat. (15). Promittimus insuper et spondemus, quod in nulla terra regni nostri Polonie prescripti *iusticionarium* constituere volumus vel quomodolibet surrogare.	nuans duabus septimanis iterando, quousque predicta pecunia de eadem villa fuerit integraliter persoluta. (14). Memoratus eciam exactor predictarum pecuniarum pretextu note, quod napisne dicitur, nichil exigat neque tollat. (15). Promittimus in super et spondemus, quod in nulla...[1]) regni nostri Polonie... iusticiarum constituere volumus vel quomodolibet subrogare.	piendi omnimodam facultatem pecuniam eandem continuans atque tollat nolumus
(16). Preterea promittimus *omnes et* singulos articulos et claucula sin privilegiis serenissimorum principum dominorum Casimiri et Lodvici regum Polonie nostrorum predecessorum contentos, presertim comodum et profectum regni nostri Polonie sepe *dicti* et ipsius incolarum concernentes, firmiter et inviolabiliter perpetuis temporibus observare. (17). Postremo policemur, quod nullas staciones in villis nobilium et terrigenarum nostrorum hereditatibus faciemus, si vero casualiter opportunitate et necessitate nos cogente stacionem in bonis et hereditatibus alicuius vel aliquorum nostrorum nobilium nos	(16). Preterea promittimus singulos. . . . . . serenissimorum principum dominorum. . . Lodovici regum Polonie . . . . . comodum et profectum regni nostri Polonie sepe fati. . . concernentes firmiter et inviolabiliter perpetuis temporibus observare. (17). . . . nullas staciones in villis et hereditatibus nobilium et terrigenarum . . . . necessitate nos cogente stacionem in bonis . . . . . nos facere contigerit...	omnes et singulis Polonie prescripti et honorem ac profectum sepe dicti in bonis et hereditatibus

[1]) Tekst zepsuty; w miejscach nieczytelnych stawiamy kropki.

cuius vel aliquorum nostrorum nobilium nos facere contigerit, extunc nil vi vel potencia recipi faciemus vel quomodolibet permittemus, ymmo quoque necessaria pro nobis nostris pecuniis propriis volumus comparare.

Harum nostrarum quas appensione maioris sigilli nostri communiri fecimus testimonio litterarum. Actum in Peterkow sabbato ante Dominicam oculi anno domini millesimo tricentesimo octuagesimo octavo. Datum per manus honorabilis domini Zaclicze prepositi Sandomiriensis cancellarii et Clementis de Moskorzow vicecancellarii aule nostre fidelium dilectorum.

Dog. vi, nil potencia

Dog. quecumque. Dog. pro omnibus nobis

Dog. i D. Pyotrkow

Dog. brak od Datum do końca. D. treeentesimo

D. brak: et

DODATEK II.

Itenerarium Króla Władysława w pierwszych latach jego panowania[1])

Data	*Miejsce pobytu*	*Źródło*
1386		
11 stycznia	Wołkowysk	Cod. ep. saec. XV, II, N 6
2 luty	Lublin	ib. cf. Długosz, III, 458.— oraz Cod. ep. II N 147.
12 luty	Kraków	M. P. H. II, 912.
15 luty		Szajnocha, Jadwiga i Jagiełło, III, 353.
18 luty		Jus polonicum, 189.
3 marca		Kod. Małop. IV, N 969.
4 marca		M. P. H. II, 915.
13 marca		Cod. Witoldi, № 26.
26 marca		Kod. Kat. Krak. II, № 331. Kod. Mał. IV, № 970.
18 kwietnia	Pyzdry	Kod. Wielk. III № 1845.
3 maja	Gniezno	ib. III, № 1847.

[1]) Spis niniejszy uzupełnia i prostuje dane Cara III 638 i indeksu, który się znajduje w XI tomie Mon. medii aevi; nie rości sobie pretensyi do uchodzenia za pełne itinerarium Władysława z pierwszych lat jego panowania.

facere contigerit, extunc nil vi vel potencia recipi faciemus vel quomodolibet permittemus, ymmo quecunque necessaria pro nobis nostris pecuniis propriis volumus comparare.		
Harum nostrarum quas appensione maioris sigilli nostri communiri *facimus* testimonio litterarum. Actum in *Pyothrkow ante dominicam que dicitur* oculi anno domini millesimo tricentesimo LXXXVIII. Datum per manus venerabilis Zaclicze prepositi Sandomiriensis cancellarii et Clementis de Moskorzow vicecancellarii aule nostre fidelium dilectorum.	Harum . . . . maioris sigilli nostri communiri fecimus testimonio litterarum. Actum in Potrcow sabbato ante dominicam oculi anno domini millesimo tricentesimo octuagesimo octavo. Datum per manus venerabilis domini Zaclicze prepositi Sandomiriensis cancellarii et Clementis de Moskorzow vicecancellarii aule nostre fidelium dilectorum.	brak domini et nobilis Clementis

6 maja	Trzemeszno	ib. III, № 1849.
23 maja	Sandomierz	Kod. Mał. IV, № 972.
8 czerwca	Biecz	Arch. Sanguszków, II, № 59.
30 czerwca	Wiślica	Gołębiowski, II, 170.
28 lipca	Wiślica	Helcel, II, № 3854.
29 lipca		Kod. Mogilski № 97.
po 25 sierpnia	Kraków	Caro, III, 638.
29 sierpnia	Korczyn	Cod. ep. saec. XV, II, № 9.
29 września	Turbia	Kod. Kat. Krak. II, № 335.
23 października	Łuck	Kod. Witoldi № 29[2]).
27 października		Gołębiowski I, 4 uw. 4[2]).
28 października		Caro, III, 639.
4 listopada		Arch. Sanguszków I, № 5.
29 grudnia	Wiślica	Kod. Małop. IV, № 978.
1387		
17 luty	Wilno	Daniłowicz, Skarbiec I, № 538.
20 luty		ib. № 539.
22 luty		ib. № 540.
8 marca	Piotrków	Kod. Małop. IV. № 980 (?).

[2]) Umieszczamy obie powyższe daty, ponieważ z cytaty następnej wiemy, że król rzeczywiście był wtedy w Łucku.

22 marca	Merecz	Daniłowicz, Skarbiec, I, № 541
28 kwietnia	Łowy Skonstorskie	Cod. Witoldi, № 32.
1 czerwca	Wilno	Daniłowicz, I, № 544.
26 lipca	Kraków	Kod. Kat. Krak II, № 343.
24 sierpnia	Korczyn	ib. № 344.
30 wrzesień	Kraków	Kod. Małop. IV, № 989.
13 października	Żydaczów	Agz. X № 13.
14 października		Cod. epis. II, № 11.
18 października	Grodek	Agz. III, № 43.
19 października		ib. № 45.
20 października		Agz. II, № 16.
15 listopada	Kraków	Arch. Sang. II, № 62.
23 listopada		Agz. V, № 16.
26 listopada		Kod. miasta Krak. I, № 63.
27 listopada		Kod. Małop. IV, № 991.
1388		
7 stycznia	Lublin	Kod. dypl. Pol. I, № 140.
27 stycznia	Łuck	Akty Zapadnoj Rossii I, № 8.
28 luty	Piotrków	Kod. Mał. IV, № 993.
29 luty	Nadanie przywileju Piotrkowskiego	

MARCELI HANDELSMAN.